

Passegem per... **Sant Celoni dels segles XVI i XVII (i3)**

La Vilanova, l'últim nucli del recinte del poble que es tancava amb un portal

El barri de la Vilanova s'estén pel carrer Major i s'ubica, a grans trets, entre la plaça del Comte del Montseny i el Col·legi La Salle. Aquest barri va ser la darrera zona de creixement del poble que es va tancar amb un portal, l'anomenat portal de can Bonavida. El recinte de la Vilanova es va formar entre els segles XVI i XVIII propiciat pel camí ral, que seguia aproximadament el traçat del carrer Major, i la presència d'una institució benèfica important: l'Hospital de Pobres i Malalts, que també rebia el nom d'Hospital de Sant Antoni o Hospital Vell, a la planta baixa del qual hi ha actualment l'Oficina de Turisme.

El recinte estava delimitat a llevant per la Torre de les Hores, situada al carrer Major cantonada amb l'actual carrer de Sant Martí, entre la casa dels Bosch i can Borres. A ponent hi havia el portal de can Bonavida, a l'alçada de la cruïlla del carrer Major amb Germà Emilià, davant del col·legi dels germans de La Salle. Aquest va ser el portal principal d'entrada a la vila venint de Barcelona. El pont o portal de can Bonavida, que rebia el nom de la casa que tenia al davant, es va aterrar el 1906. El barri inclou la plaça del Comte del Montseny, començada a traçar el 1926, després de l'enderroc de diverses edificacions. A la mateixa època es va configurar la part del carrer de Sant Martí que continua cap a Campins, i que abans no existia. El barri de la Vilanova, que té una forta personalitat i és molt actiu, coincideix aproximadament amb la zona que, des de 2006, és de vianants.

La Vilanova era un centre típic de la petita pagesia i menestralia celonina. Els pagesos

solien guardar a l'entrada el carro, els estris del camp i la premsa per fer vi, si en tenien. A l'entrada de la casa dels artesans, en canvi, hi havia l'obrador. Al barri s'hi concentraven la majoria dels terrissaires celonins, per això a la documentació antiga, des del 1585, bona part dels cantirers i ceramistes consten com a "oller de Vilanova". A mitjan segle XIX hi havia cinc obradors, on treballaven diferents branques de les famílies Monrabà i Brunell. Aquests tallers eren pràcticament un al costat de l'altre, i al començament del segle XX ja només en quedaven tres.

En aquesta part del carrer Major hi ha diverses cases que presenten finestres rectangulars fetes amb carreus de granit, seguint la tipologia tradicional. Algunes fins i tot conserva un gran portal de pedra, com can Gomis (c/ Major, 76). En destaquen tres, però, que tenen la porta amb arc de mig punt feta de maó, decorat amb una motllura a l'intradós. Totes tres presenten una finestra tallada de pedra al primer pis i una de més senzilla, amb el marc de maó i llinda de fusta, a les golfes. Són les cases que formen l'Esplai o Casal de la Gent Gran -cal Toro (c/ Major, 44) i ca la Inés (c/ Major, 46)- i, una mica més avall, cal Faïno (c/ Major, 58). Les dues primeres, a més, mostren una senzilla decoració de caràcter popular a la finestra. A la de cal Toro hi ha una cara molt simple al bell mig de la llinda i una ziga-zaga de triangles a l'ampit. A ca la Inés, en canvi, l'ampit s'ha ornamentat amb tres rodets que tenen flors geomètriques a l'interior.

Josep M. Abril López

Cal la Inés

Cal Faïno

Cal Toro